

Notat:

Forslag om en uafhængig Energisparefond som en videreudbygning af den nuværende Elsparefond

En udvidelse af den nuværende Elsparefond til en Energisparefond vil byde på nogle oplagte fordele:

- **Energisparefonden skal have optimal legitimitet og troværdighed hos forbrugerne og udbudssiden**

Hvor traditionelle virkemidler som f.eks. forbud og påbud fokuserer på at holde de ringeste produkter ude af markedet, så har Elsparefonden arbejdet målrettet med at bruge markedet med henblik på at få de bedste produkter ind på markedet (frontløbere). Denne push/pull-strategi med påvirkning af både udbudssiden og forbrugersiden har haft fokus på at samarbejde med og stille krav til udbudssiden om energieffektivitet, således at forbrugerne i videst muligt omfang enkelt, sikkert og billigt kan købe det mest energieffektive udstyr. (jf. om succeser nederst).

Forudsætningen for at kunne arbejde med markedspåvirkning er reel uafhængighed, hvilket Rambøll i sin uafhængige evaluering af Elsparefonden i 2004 har udtrykt på følgende måde: *”Samlet set er det evaluators mening, at Elsparefondens organisatoriske rammer har gjort det muligt med succes at anvende en push-pull strategi med stort fokus på at påvirke udbuddet af energieffektive apparater.”*

En EUDP-lignende model, som er blevet foreslået, vil ikke sikre reel uafhængighed og legitimitet for arbejdet med udbudssiden, da medarbejderne i et sekretariat ansættelsesretligt vil høre under Energistyrelsen. Det vil kunne give anledning til tvivl om, hvorvidt det udelukkende er energisparehensyn, der forfølges.

- **Energisparefonden skal være en dynamisk entreprenør, der ikke er bange for at tage en risiko**

Styrken ved en uafhængig Energisparefond er en øget dynamik og en høj grad af metodefrihed i de konkrete udmøntninger af initiativer. Disse egenskaber ligger ikke naturligt til traditionelle institutioner i centraladministrationen, som har flere hensyn at skulle tage i relation til den pågældende minister. En uafhængig Energisparefond kan give ministeren den fordel, at der er en armslængde i mellem de politiske initiativer og den konkrete udførelse. Det giver optimal frihed til at udtrykke budskaberne og vælge virkemidlerne på en måde, så de får størst effekt.

- **Energisparefonden skal kunne bygge videre på den branding-værdi, som Elsparefonden har opbygget**

Ved at lave en mindre justering af den nuværende Elsparefond i stedet for at lave et ”Energisparesekretariat” der organisatorisk lægges i styrelsen, vil det være lettere og helt naturligt at bygge videre på den ”branding-værdi”, som Elsparefonden har brugt mange år og midler på at opbygge. Kendskabsgraden til Elsparefonden er ifølge eksterne evalueringer på over 90 procent i befolkningen, og Elsparefondens såkaldte imagekapital (kendskabsgrad og troværdighed) er ekstremt stor hos både husholdningerne, den offentlige sektor og udbudssiden. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt at nedlægge en kendt og velfungerende organisation med et stærkt brand. Ved at bygge videre på den nuværende, uafhængige

Elsparefond vil det også kunne undgås, at der skal bruges betydelige midler og ressourcer på at afvikle den eksisterende fonds aktiver og passiver, da disse i så fald vil kunne overføres til en ny Energisparefond.

- **Energisparefonden skal sikre koordinering af den samlede energispareindsats**
Ønsket om en stærk koordinering af den samlede energispareindsats er i høj grad til stede med en uafhængig Energisparefond. Den nuværende lov om Elsparefonden giver adgang til rammestyling fra ministerens side. I en ny lov om en Energisparefond kan der bygges videre herpå, og samtidig etableres et tværgående Energispareråd med samtlige aktører (elselskaber osv.), som kan give overordnede rammer for hovedindsatsområder og i nødvendigt omfang afholde møder for at sikre den indbyrdes koordinering.

Bemærkninger

For at sikre omkostningseffektivitet må en samlet energispareindsats selvsagt tage afsæt i en national strategi, som de enkelte operatører skal arbejde indenfor. Helt på linje med, hvad der kendes fra forskningsområdet og projekter vedrørende erhvervsudvikling. Det er en klar politisk opgave at fastlægge og prioritere indsatsen og udstikke rammer for de involverede operatører, samt allokere de offentlige midler. Som led i en markedsbaseret strategi skal ministeren udpege indsatsområder og problemstillinger – ikke diktere hvordan disse i detaljen skal løses.

Ministeren bør følgelig udstyres med redskaber, der sikrer, at operatørerne arbejder inden for en samlet og fælles strategi. Her er én af udfordringerne at koordinere de 400 energiselskabers aktiviteter og indpasse dem i en national strategi. Tilsvarende skal ministeren fastlægge de opgaver og problemstillinger, som en energisparefond skal beskæftige sig med. I begge tilfælde drejer det sig om at sikre sammenhæng med den overordnede strategi og samtidig give operatørerne mulighed for at finde kreative løsninger og inddrage og aktivere markedet og forbrugerne.

Danmark har i lighed med en række andre lande en ambition om at fremme erhvervsudviklingen inden for energieffektive løsninger. Forudsætningerne for, at erhvervslivet investerer i denne sektor er dog klare rammebetingelser, et gennemsigtigt marked og lige konkurrencevilkår. I forbindelse med forskning og iværksætterprojekter lægges der vægt på at finde og stimulere aktører, der kan udvikle koncepter der efter nogle år kan klare sig økonomisk i et åbent marked uden subsidier.

En ensidig satsning på energiselskaberne, hvor selskaberne gives monopol på forbrugernes midler, risikerer at hæmme den ønskede erhvervsudvikling og fastholde energibesparelser som et ”tilskudsområde” i stedet for et blomstrende marked på normale kommercielle markedsvilkår.

En uafhængig energisparefond skal gennemføre kampagner og informere forbrugerne samt indgå et tæt samarbejde med udbudssiden, der i meget høj grad dikterer forbrugernes valg.

Statslige kampagner har en tendens til at være enten ”tandløse” eller blive beskyldt for at varetage snævre politiske interesser. For at sikre professionelle kampagner og afskærme ministeren fra henholdsvis potentielle fiaskoer og beskyldninger om politisk prægede kampagner, foreslås disse aktiviteter lagt i en uafhængig energisparefond.

Energisparefondens anden tiltænkte opgave er påvirkning af udbudssiden for at ændre markedet i retning mod energieffektive løsninger. Det betyder, at fonden skal være i tæt dialog med udbudssiden og samtidig udfordre den. En vanskelig balancegang, hvor for stor eftergiveness ikke

giver resultater, og for skrappe krav kan skræmme dele af erhvervslivet væk.

Også dette peger i retning af en uafhængig fond, der sikrer at ministeren ikke bliver ankeinstans eller involveres i de enkelte aftaler. For at sikre professionalisme både i forhold til kommunikation og markeds- og erhvervsudvikling, foreslås det, at ministeren udpeger en bestyrelse med særlig indsigt i kommunikation og marked.

En energisparfond med ovenstående opgaver skal være innovativ og i besiddelse af en god portion entreprenørånd og risikovillighed – egenskaber, der ikke kendetegner en traditionel styrelse, under direkte politisk kontrol. Af den grund, og for at sikre, at ministeren kan stå frit i forhold til Energisparefondens måde at løse sine opgaver på, bør en energisparefond være en uafhængig institution med eget sekretariat, der besidder de særlige kvalifikationer som varetagelsen af disse opgaver kræver.